

УДК 0/9.

ISSN 0420-0950

МАКЕДОНСКО НАУЧНО ДРУШТВО – БИТОЛА
Р. МАКЕДОНИЈА

MACEDONIAN SCIENCE SOCIETY – BITOLA
R. MACEDONIA

ПРИЛОЗИ CONTRIBUTIONS

Бр.
09-10

БИТОЛА – 2008 – BITOLA

МАКЕДОНСКО НАУЧНО ДРУШТВО – БИТОЛА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
MACEDONIAN SCIENCE SOCIETY – BITOLA
REPUBLIC OF MACEDONIA

п р и л о з и
CONTRIBUTIONS

09-10

БИТОЛА - 2008 - BITOLA

ПРИЛОЗИ	V	Бр. 09-10	1 - 167	БИТОЛА, 2008
---------	---	-----------	---------	--------------

**СПИСАНИЕ НА НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ НА ЧЛЕНОВИ
НА МАКЕДОНСКОТО НАУЧНО ДРУШТВО - БИТОЛА**

09-10, V, 2008 1-167

Адреса на издавачот

Македонско научно друштво - Битола, Ленинова бр.39, п.фах 145
Р.Македонија

Списанието излегува двапати годишно или како двоброј, бесплатно

Уредувачки совет

д-р Никола В. Димитров (претседател), проф. Здравко Божиновски,
Добре Тодоровски, м-р Сашо Кочанковски, проф. д-р Митре
Стојановски, д-р Нико Јанков, проф. д-р Верица Данчевска, Панде
Петровски, Никола Миновски, проф. Ѓорѓи Танковски

Редакциски одбор

Добре Тодоровски (главен и одговорен уредник), м-р Сузана Шулевска
(технички уредник), проф. Здравко Божиновски (уредник), м-р Јасмина
Бунева (уредник), д-р Александар Литовски (уредник), м-р Емилија
Јашовиќ Сивеска (уредник), Божидар Рајковски (уредник)

**COLLETION OF PAPERS OF THE MACEDONIAN SCIENCE SOCIETY –
BITOLA 09–10, V, 2008 1 - 167**

Author's address

Macedonian Science Society - Bitola, Leninova br.39, P.O BOX 145 - Macedonia
The issiue appears twice a year or as two - number, free of charge

Editorial board

MD Nikola V. Dimitrov (Chairman), PhD Zdravko Božinovski, Dobre Todorovski,
MsC Sašo Kočankovski, Phd Mitre Stojanovski, MD Niko Jankov, PhD Verica
Dančevska, Pande Petrovski, Nikola Minovski, PhD Đorgi Tankovski

Editorial board

Dobre Todorovski (Editor-in-chief), MsC Suzana Šulevska (Technical editor),
Professor Zdravko Božinovski (Editor), MsC Jasmina Buneva (Editor), MD
Aleksandar Litovski (Editor), MsC Emilija Jašovik Siveska (Editor),
Božidar Rajkovski (Editor)

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР.....	9
----------------	---

ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ И ПРАВО

Трајан ДОЛЧИНОВСКИ

Развој на осигурувањето на земјоделството во Република Македонија со посебен осврт на осигурувањето на тутунот	13
--	----

Константин НИКОЛОВСКИ

Глобалиот антиглобализам	21
--------------------------------	----

Душко ЈОШЕСКИ

Вложување во инфраструктурата и растот на бруто-домашниот производ	
Мета-регресивна анализа	31

Анета МАСАЛКОВСКА, Љубица МАСАЛКОВСКА и

Трајче ДОЛЧИНОВСКИ

Анализа на меѓународното бизис – окружување	41
---	----

Милка КОТЕВСКА

Организациска клима и конфликтите	55
---	----

Јове ЈАНКУЛОВСКИ

Улогата на директорот во професионалниот развој на наставниците	69
---	----

Владимир МИХАЈЛОВСКИ

Современ интердисциплинарен приод во менаџирањето на постојните ресурси во сферата на едукацијата во Република Македонија	85
---	----

Владимир МИХАЈЛОВСКИ

Работни вежби за поттикнување на надареноста кај учениците од прво и второ одделение по наставниот предмет македонски јазик	97
---	----

ПРИМЕНЕТИ НАУКИ И МЕДИЦИНА

Ацо КУЗЕЛОВ, Олга КИРОВСКА ЦИГУЛЕВСКА

Хемиски состав на јајцевата содржина кај различни видови живина	119
---	-----

Тања ЈОВАНОВСКА

ХЦВ Инфекцијата кај затворската популација, јавно здравствен предизвик на современото општество	123
---	-----

Адо КУЗЕЛОВ Олга КИРОВСКА ЦИГУЛЕВСКА

ХЕМИСКИ СОСТАВ НА ЈАЈЦЕВАТА СОДРЖИНА КАЈ РАЗЛИЧНИ ВИДОВИ ЖИВИНА

Вовед

Јајцата се составени од белток, жолчка, лушпа и подлушпените мембрани. Тие припаѓаат во намирниците со висока хранлива вредност и ги содржат сите хранливи состојки потребни за човечкиот организам. Можат да се користат и како диететска храна. Во јајцето се содржат разновидни хранливи материи чие количество ги задоволува потребите за развој на ембрионот. Различните видови живина (кокошки, мисирки, гуски, патки), несат јајца со различна големина и тежина (4). Како резултат на разновидниот хемиски состав јајцата имаат висока хранлива вредност. Едно кокошкино јајце со средна големина по својата хранлива вредност се изедначува со 40 грама месо. Првиот ден по несењето хранливата вредност на јајцата е најголема. Со стареењето јајцата губат од својата свежина и хранливата вредност им се намалува. За да може да се задржи подолго време свежината и квалитетот на јајцата, треба да се внимава на : правилното собирање и класирање на јајцата, соодветното чување во ладилниците и соодветната и правилна манипулација во трговијата (7). Во овој труд се дадени резултатите од испитувањата на масата (вкупната и просечната) и на хемискиот состав на јајцата од различни видови живина.

Abstract

In the manuscript are given the results from the research of the extention (substance) and the chemical structure of the eggs and different types of life creatures. The biggest substance (weight) have the eggs from goose (116,06 gr.) later the eggs from turkeys and ducks (74,76 gr. And 66,02gr.) and the chickens eggs (49,11 gr.).In relation of the chemical structure the water in the chicken and turkeys eggs contains water 73,4%, the eggs from goose 70,7% and and ducks eggs 69,8%.The proteins in the chickens eggs are with 12,8% in the turkeys 13,46%, goose eggs with 13ml% and in the ducks eggs 13,9%. The grasimes are more represented in the eggs from geese and ducks and little in the eggs from chickens and turkeys.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД НА РАБОТА

За испитување се земени јајца по потекло од кокошки, мисирки, гуски, патки. Од секој вид живина се земени по 20 јајца, мерена е нивната грамажа (на секое јајце посебно), и е утврдена просечната тежина на јајцата од различните видови живина. Потоа е испитан хемискиот состав на јајцата. Содржината на водата во јајцата ја утврдивме со методот на исушување до постојана тежина, при температура од 105 степени целзиусови. (1). Содржината на масите ја утврдивме според методот на екстракција со органски растворувач во апаратот на сокслед(2). Белковините ги утврдивме со методот на келдал (3). Содржината на минералните материи ја утврдивме преку определувањето на содржината на пепел при пробите, по минерализација во муфлова печка на температура 550-650 степени целзиусови и последователно мерење(6).

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Резултатите од мерењата на грамажата на јајцата се дадени во табела број 1.

Табела број 1 Тежина на јајца од различни видови живина во грамови

Реден број	Кокошкини јајца	Јајца од мисирка	Јајца од гуска	Јајца од патка
1	51,8	78,2	114,5	65,6
2	50,9	78,5	115,5	64,8
3	50,9	74,3	112,9	62,8
4	51,8	72,8	115,8	64,9
5	51,5	75,7	114,5	65,2
6	51,8	77,5	115,8	65,8
7	52,8	78,4	114,9	64,4
8	51,2	75,3	117,2	66,8
9	50,8	73,2	111,8	63,7
10	51,5	74,8	113,5	62,8
11	52,2	72,5	117,5	65,8
12	52,5	71,8	117,8	66,8
13	52,8	73,7	115,8	65,9
14	52,5	74,2	118,9	67,8
15	52,9	75,3	118,5	68,2
16	52,8	74,4	118,2	68,2
17	50,5	75,3	115,8	65,8
18	52,2	74,4	117,8	68,8
19	50,8	72,5	117,2	68,2
20	50,2	72,5	117,2	68,5
Се вкупно	982,2грама	1495,3грама	2321,2 грама	1320,5 грама

Во табела број 2 е дадена просечната тежина на јајцата во грамови.

Табела број 2. Просечна тежина на јајцата од различни видови живина(во грамови).

Видови на јајца	Број п	Вкупна тежина во грама	Просечна тежина во грама _ (х)
Кокошкини	20	982,2	49,11
Мисиркини	20	1495,3	74,76
Гускини	20	2321,2	116,06
Паткини	20	1320,5	66,02

Од табелите 1 и 2 се гледа дека најголема просечна тежина имаат јајцата од гуска, потоа јајцата од мисирка и патка, а најмала просечна тежина имаат јајцата од кокошка.

Големината на јајцата како и носивоста зависат од : расата, наследните особини, исхраната, годишното време и староста на несилките. Подобро хранетите несилки од иста раса несаат покрупни јајца и обратно. Пролетните јајца се поситни од есенските и зимските. Старите несилки (2-3 години) несаат покрупни јајца од младите. Првите јајца на живината која штотуку пронесела се најситни, а потоа стануваат се покрупни и потешки (4,5).

Резултатите од испитувањата во однос на хемискиот состав на јајцата се дадени во табела број 3.

Табела број 3. Хемискиот состав на јајцевата содржина кај различни видови живина во %

Вид живина	Вода	Масти	Белковини	Безазотни материи	Минерални материи
Кокошки	73,4	12,2	12,8	0,6	1,0
Мисирки	73,4	11,5	13,4	0,8	0,9
Гуски	70,7	14,0	13,1	1,2	1,0
Патки	69,8	14,9	13,9	0,2	1,2

Од табелата број 3 се гледа дека водата е основниот составен дел на јајцевата содржина. Кај кокошките и мисирките јајца таа е застапена со 73,4%, кај гуските јајца со 70,7%, и кај патките јајца со 69,8%. На второ место доаѓаат белковините кои кај кокошките јајца се 12,8%, кај мисирките јајца 13,4%, кај гуските јајца 13,1% и кај патките јајца 13,9%. Јајцата од гуски и патки содржат повеќе масти (14,0%, 14,9%) во споредба со јајцата од другите видови живина (12,2%, 11,9%). Безазотните материи и минералните материи во јајцата се застапени во многу мали количини.

ЗАКЛУЧОЦИ

Врз основа на сето погоре изнесено може да се изведат следните заклучоци:

1. Најголема просечна тежина имаат јајцата од гуска 116,06 грама потоа мисирките јајца 74,76 грама, паткини 66,02 грама и кокошките јајца 49,11 грама.
2. Во однос на хемискиот состав кокошките и мисирките јајца содржат вода 73,4%, гуските 70,7% и патките 69,8%. На второ место доаѓаат белковините (12,8%, 13,4%, 13,1%, 13,9%). Гуските и патките јајца содржат повеќе масти (14,0%, 14,9%) во споредба со јајцата од кокошки и мисирки (12,2%, 11,5%).
3. Безазотните и минералните материи во јајцата се застапени во многу мали количини.

ЛИТЕРАТУРА

1. AOAC Official Methods of Analysis of the Assoc. of Anal. Chemists, 11 Edn., Ed. H. William, Washington D.S., 2004, 1970:19
2. Wochs, Wz., Öl und Fette. Analyse nahrungsfette Verlag A.W Hayne Erban, 1961. Berlin, 98-104.
3. Kjeldahl, J.C.C.T., En My Methode til Kvaelfstofbestemmelse I Organiske Stoffe, Medd. carsberg Lab., 2, 10-27, Compt. rend. trav. Lab. Carsberg, 2, 1-12 Anal. Chem., 1883, 22, 336-382.
4. М. Крстич (1977), Практично живинарство, "Нолит" Београд.
5. Л. Кончар., И. Милосављевич., Ч. Вишњић, Утицај крмних смеса различитог састава на носивост кокошака рода јланд, "Савремена полјопривреда" број 11. 1960.
6. Пожарскаја, Л.С., М.Б. Коган, В.П. Рядина, Е. М. Фрейдман, Физикохемиски и микробиологиски контрол в мјасној промишлености, Пишчеваја промишленост, Москва 1964, 45-64.
7. С.И. Сметнев., М. Колос, Повышение качества яиц (1976).